

KOGERKERKGEMEENTE PINKSTEREN 2024

Zondag 19 mei 2024

Ouderling van dienst: Coby Houthuijse

Diaken: Hennie Roode

Organist: Merk Rijken

Voorganger: ds. Hanna van Dorssen

Orgelspel

Welkom

Stilte

Drempelgebed

Aanvangslied: 'Kom Schepper God, o Heilige Geest', lied 670, couplet 1 zanggroep, couplet 2, allen

Bemoediging

Aanvangslied: 'Kom Schepper God, o Heilige Geest', lied 670, couplet 3 en 4

Gebed om de zeven gaven van de Geest

Het getal zeven is van oudsher verbonden met Pinksteren.

Het feest dat gevierd wordt zeven weken na Pasen.

Zeven is in de Bijbel het getal van de volheid.

Op Pinksteren noemen we daarom de overvloed aan goede gaven, waarover mensen beschikken.

Gaven aan hen geschonken om te helen wat onheilbaar lijkt,

en om zo van deze aarde een bewoonbaar huis te maken voor iedereen.

Laten wij bidden.

Om de gave van liefde vragen wij,
opdat wij elkaar en onszelf durven liefhebben.

Om de gave van inzicht vragen wij,
opdat wij scherp kunnen onderscheiden
wat goed is en wat kwaad.

Om de gave van wijsheid vragen wij,
overal waar dwaasheid regeert,
opdat we niet te snel oordelen,
maar respect hebben voor elkaar.

Om de gave van geneeskracht vragen wij,
opdat we leren heel maken
wat verziekt is en kapot.

Om de gave van geloof vragen wij,
opdat we trouw blijven aan de boodschap van bevrijding,
die Jezus ons voorleeft.

Om de gave van geduld vragen wij,
opdat wij blijven uitzien naar een wereld van gelijkwaardigheid,
vrede en recht, uw koninkrijk.

Om de gave van enthousiasme vragen wij,
opdat we uitstralen wat liefde is
en mensen van Gods toekomst zijn.

Amen.

Bij het openslaan van de Bijbel

Laten wij bidden en zingen bij het openslaan van de Bijbel:

Scheppende God, vul ons met ruimte voor Uw Geest –
die onze blik verbreedt.
Leg ons Uw woorden in de mond.

Daarom zingen wij ...

'Kom, Geest van God', lied 333, eenmaal zanggroep, daarna tweemaal
allen

Uit het Bijbelboek Handelingen hoofdstuk 1: 12-14 en 2:1-4

Nadat de apostelen Jezus naar de hemel hebben zien gaan,
keerden zij naar Jeruzalem terug van de berg,
die genoemd wordt Olijfberg.
Deze berg ligt vlak bij de stad, op een sabbatsreis afstand.
Toen zij in de stad binnen gekomen waren,
gingen ze op naar het bovenvertrek waar zij verblijf bleven houden:
Petrus en Johannes, en Jakobus en Andreas, Filippus en Tomas,
Bartolomeüs en Matteüs, Jakobus, de zoon van Alfeüs,
en Simon de Zeloot en Judas, de zoon van Jakobus.
Eensgezind wijdden zij zich aan het gebed,
samen met de vrouwen
en met Maria, de moeder van Jezus,
en met zijn broers.

Toen nu de vijftig dagen voleindigd waren,
zaten ze daar allen nog steeds bij elkaar.
En plotseling was er vanuit de hemel
een stormachtig geruis,
iets als een geweldig oplevende adem.
En heel het huis waar zij zaten
was ervan vervuld.
En plotseling zagen zij tongen van vuur,
die zich neerzetten op ieder van hen.
En allen raakten zij vervuld van heilige Geest.
Zij begonnen te spreken met andere tongen,
zij spraken in de tongval van de Geest.

Lied: 'De Geest van God waait als een wind', lied 691: couplet 1,
zanggroep, couplet 2 allen

Uit het Bijbelboek Handelingen hoofdstuk 2:5-13

Nu waren daar Judeeërs,
komend van elders maar altijd nog met hun hart in Jeruzalem,
vrome mensen, afkomstig uit alle volkeren,
die er onder de hemel zijn.
En toen uit de hemel dat stormachtige geruis begonnen was,
liepen zij stomverbaasd te hoop
rondom Jezus' leerlingen,
want ieder hoorde hen spreken
in de eigen taal.

Zij raakten daarover buiten zichzelf
en riepen stomverbaasd:
Hoor toch:
zijn niet allen die daar spreken, Galileërs?
Hoor toch hoe zij spreken in de taal waarin wij verwekt zijn!
Wij allen hier:
Parten, Meden, Elamieten,
mensen die wonen in Mesopotamië,
in Judea,
in Kappadocië,
in Pontus en Asia,
in Frygië en Pamfilië,
in Egypte
en de gebieden van Lybië bij Cyrene;
en dan nog de Romeinen die hier wonen,
Judeeërs en proselieten,
Kretenzers en Arabieren, -
wij allemaal horen hen spreken
met onze tongen
van de grote daden
van de Onuitsprekelijke, onze Bevrijder.
En zij waren overdonderd,
wisten werkelijk niet hoe ze het hadden.
Sommigen zeiden:
Wat heeft dit te betekenen?
Anderen zeiden spottend:
Ach ja, ze zullen wel teveel
van de zoete wijn gedronken hebben!

Lied: 'De Geest van God waait als een wind', lied 691: couplet 3

Overweging

Daar zitten ze dan, de leerlingen van Jezus.
In het bovenvertrek van een huis in Jeruzalem.
Een huis 'waar zij verblijf bleven houden', staat er in de Bijbeltekst.

Er is iets bijzonders met deze zin.
Er klinkt in het Grieks een woord in mee dat zoiets betekent als:
'zij zaten daar terneer'.
Terneer geslagen.
Een besloten groep, teruggetrokken, veilig op het nest.
Mensen tussen vrees en hoop, die wachten op wat komen gaat.
Jezus heeft hen geestkracht beloofd.
Zodat ze op weg durven en kunnen gaan met alles wat hij hen heeft
voorgeleefd.
Om de liefde van God, en het goede woord, het evangelie,
te delen met wie er maar ontvankelijk voor is.
Om het koninkrijk van God te dienen door de dienst, de diaconie, aan de
ander en om te zien naar de armen en zieken, en wie het maar nodig
heeft.
Maar voorlopig wachten ze nog af, daar in dat huis.

Er is nog iets dat opvalt.
Behalve de leerlingen, mannen en vrouwen, broeders en zusters,
is ook Maria erbij, daar in dat bovenvertrek.
Zij is op cruciale momenten in het evangelie aanwezig. Ook hier.

Er zijn schilderijen van het pinksterfeest waar je haar ziet zitten midden
tussen de leerlingen in.
Zij heeft dan een centrale plek, soms met de Bijbel op haar schoot.
Misschien zien we haar juist op deze plek in die schilderijen terug
omdat zij bij uitstek weet wat het betekent om gehoor te geven aan Gods
bezielende geestkracht.
De boodschap van de engel,
die haar kwam vertellen dat zij moeder zou worden van een kind naar
Gods hart
– een koningskind dat recht zou maken wat onrechtvaardig is en heel
wat verziekt en kapot is –
die boodschap uit de hemel inspireerde haar tot een volmondig 'ja'.
Zwanger van de heilige Geest was zij vanaf dat moment.
En vol passie en vuur zingt Maria dan haar lied, het Magnificat.
Een lied waarmee zij zichzelf in een rij van bezielde en begeesterde
Bijbelse vrouwen plaatst.

Alles wat voor eeuwig vast lijkt te liggen:
wie arm is en wie rijk,
wie het voor het zeggen heeft en wie niet,
wie honger heeft en wie overvloed kent,
dat keert ze in haar lied in één keer om.

Grote schreeuwers moeten zwijgen.
Ondergeschikten komen aan het woord.
Hoge heren moeten eraan geloven.
Wie onderligt komt dat te boven.

Nou, daar is wel lef, wel geestkracht, voor nodig om dat uit volle borst te zingen.

En ook, niet te vergeten, het volste vertrouwen dat wij mensen het radicaal anders kunnen doen als we ons openstellen voor Gods Geest.

Die drijvende inspirerende kracht, die levensenergie,
afkomstig van de Eeuwige,
is afhankelijk van onze keuze.

Van de ruimte die wij ervoor durven vrijmaken in ons leven.

Je mag het zelf doen en tegelijk wordt de adem, Gods Geest, je van buiten gegeven.

Wat Maria in haar leven al heeft ervaren en gedaan, dat gaan nu ook de leerlingen in dat bovenvertrek ontdekken.

Het valt op dat niet alleen Maria, maar ook vrouwen als aparte groep deel uitmaken van de volgelingen.

Jezus doorbrak in zijn leven de toenmalige gebruiken ten aanzien van vrouwen,

die hij als gelijkwaardig aan mannen behandelde.

Wat onbegrijpelijk toch dat de latere kerk al zo snel weer terugvalt, en meegaat in de patriarchale samenleving.

In de ondergeschiktheid van vrouwen op alle levensgebieden.

Helaas nog altijd in delen van de kerk van vandaag de dag.

Het geloof dat Jezus leeft, vormt het fundament voor de volgelingen.

Maar dat geloof kan niet zonder de heilige Geest, die de beslotenheid, de geslotenheid, van die eerste volgelingen doorbreekt.

Zodat ze op weg gaan tot aan de uiteinden der aarde.

Pinksteren wordt daarmee ook een verhaal over op eigen benen leren staan.

Toegerust met de verhalen over het koninkrijk van God,
en met de woorden en daden van Jezus,
en opgeladen met de Geest van God,
sla je je vleugels uit om ongebaande paden te gaan.

‘Het nest is goed, maar het heelal is ruimer’.

Met die prachtige zin sluit de dichter Hendrik Marsman het gedicht af dat in/op de liturgie staat.

Een gedicht over een vuurvogel, een phoenix, en daarmee, vind ik, ook echt een pinkstergedicht.

Phoenix

Vlam in mij, laai weer op;
hart in mij, heb geduld,
verdubbel het vertrouwen –
vogel in mij, laat zich opnieuw ontvouwen
de vleugelen, de nu nog moede en grauwe;
o, wiek nu op uit de verbrande takken
en laat den moed en uw vaart niet zakken;
het nest is goed, maar het heelal is ruimer.

Hendrik Marsman (1899 – 1940)

Het begin van het gedicht lijkt wel een gebed:

‘Vlam in mij, laai weer op, hart in mij heb geduld,
verdubbel het vertrouwen.’

Het zou het gebed van de volgelingen van Jezus kunnen zijn om geestkracht, inzicht en uitzicht.

Om levensmoed.

En dat je dan vervolgens, net zoals Maria, met heel je hebben en houden durft te zeggen: laat die Geest maar over mij komen.

‘Wanneer de heilige Geest over jullie komt, zullen jullie kracht ontvangen en van mij getuigen in Jeruzalem, in heel Judea en Samaria, tot aan de uiteinden der aarde.’

Dat zegt Jezus als de leerlingen hem vragen stellen over de toekomst.
Want: ‘het nest is goed, maar het heelal is ruimer.’

En zo gebeurt het ook.

‘Plotseling was heel het huis ervan vervuld, van iets als een geweldig oplevende adem.’

En daar blijft het niet bij.

Want de Geest is dé hoofdpersoon van het boek Handelingen.

Bij iedere beslissende stap, die gemaakt zal worden,
tot aan de uiteinden der aarde,
neemt de Geest initiatieven en wijst Zij creatief de weg.

De eeuwen door, tot op vandaag, en hier en nu.

In ons leven, in onze kerkgemeenschap, in de wereld.

Wij kunnen onze moede en grauwe vleugelen opnieuw ontvouwen.

We kunnen opwieken uit verbrande takken.

Want de Geest is aanwezig.

‘Laat de moed en uw vaart niet zakken.’

Als je dat verstaat,

als je elkaar daarin kunt meenemen,

als je gelooft dat de liefde van de Eeuwige

en de woorden en daden van Jezus,

verschil kunnen maken in deze wereld

dan is het Pinksteren!

Met open ramen en deuren, waardoor de Geest naar binnen en buiten
kan waaien, kunnen we kerk zijn in het spoor van Jezus.

Geen gesloten, afgezonderde, terneergeslagen gemeente.

Maar een open, vrolijke en begeesterde gemeenschap, midden in de
wereld.

Moge het zo zijn.

Orgelspel

Lied: ‘Laudate omnes gentes’, in zeven verschillende talen (Taizé)

Zoveel volken, zoveel talen, zoveel mensen, die elkaar – als ze dat
willen – allemaal kunnen verstaan.

Dat gaan we in praktijk brengen.

In zeven talen zingen we samen ‘Laudate omnes gentes’.

Elke taal wordt eerst door de zanggroep gezongen en daarna herhaald
door allen.

Mededelingen en collecten

Gebeden

We wisselen onze gebeden af met 'Veni sancte Spiritus'. Na elke voorbede eenmaal in het Latijn en eenmaal in het Nederlands (lied 681, Taizé).

De zanggroep zingt het nu eerst een keer voor, daarna beginnen we met de gebeden.

Laten wij bidden

Eeuwige, God van Geestkracht en bezieling
wij danken U voor elkaar,
mensen elk met hun eigen manier van doen en van zeggen.
Dat wij van de veelkleurigheid in de samenleving kunnen genieten,
elkaar niet wegzetten in hokjes, maar telkens weer proberen om elkaar
te verstaan.
Ontsteek in ons het vuur van uw liefde.
Daarom zingen wij ...

Zingen

Eeuwige, God van Geestkracht en bezieling
wij bidden voor al die plekken op aarde waar het recht van de sterkste
geldt,
waar mensen gedwongen worden om de taal te spreken van de
machthebbers.
Dat er mensen mogen zijn,
die op die plekken het vuur van opstandigheid en gerechtigheid durven
ontsteken.
Daarom zingen wij ...

Zingen

Eeuwige, God van Geestkracht en bezieling
wij bidden voor mensen, die zich terugtrekken,
en de ramen en deuren van hun ziel dichthouden,
die vast zitten in verstikkende patronen, door wat hen is aangedaan:
een verpeste jeugd, een verziekte leefomgeving, onrecht.
Dat er mensen mogen zijn,
die het vuur van uw barmhartigheid voor hen ontsteken.
Daarom zingen wij ...

Zingen

Eeuwige, God van Geestkracht en bezieling
wij bidden voor de zieken en hun geliefden, die hen bijstaan.
Wij denken speciaal aan ...
Dat er mensen mogen zijn die hen met het vuur van uw liefde nabij zijn
en verwarmen.
Daarom zingen wij ...

Zingen

Stil gebed en Onze Vader

In de stilte van ons hart brengen wij voor uw aangezicht wat ons
bezighoudt.

Samen bidden wij de woorden, die wereldwijd en in zoveel talen
gebeden worden.

Onze Vader in de hemel,
laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen
en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want aan u behoort het koningschap,
de macht en de majesteit
tot in eeuwigheid.
Amen.

Slotlied: 'Wij leven van de wind', lied 687

Zegen

Laten wij de wijde wereld ingaan
met wind in de haren
en zon in de rug
als begeesterde en gezegende mensen.

De zegen van de Eeuwige, die met Sara en Abraham op weg ging.
De zegen van de Zoon uit Maria geboren.
De zegen van de Heilige Geest,
die over ons waakt als een moeder over haar kinderen
zij met ons allen.

Amen (*gezongen*)